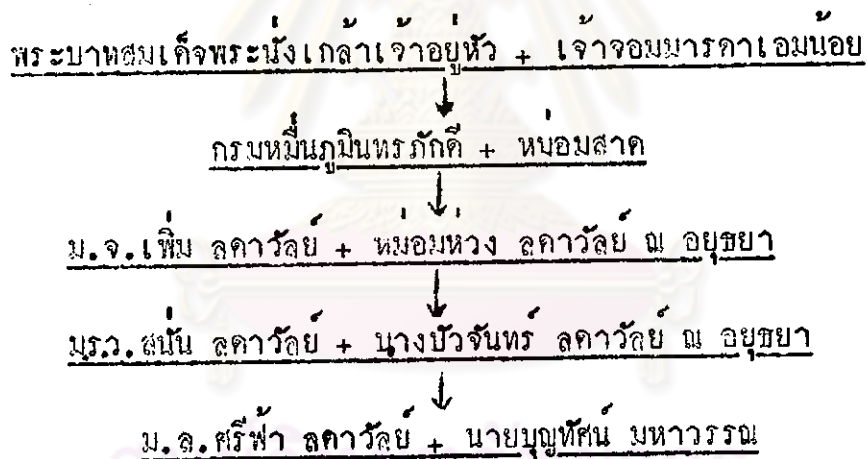

ชีวประวัติของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ

กำเนิด

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ สืบสกุลมาจากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ เป็นหลานของกรมหมื่นภูมินทรภักดี (พระองค์เจ้าชายลดาวัลย์) ผู้ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ 15 ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว กับเจ้าจอมมารดาเอมน้อย และทรงเป็นกษัตริย์ "ลดาวัลย์ ณ อยุธยา" ตั้งแผนภูมิการสืบราชสกุล กราว ๆ ดังนี้

ประวัติสืบราชสกุลวงศ์ "ลดาวัลย์ ณ อยุธยา" วงศ์สายสืบราชสกุลในวังหลวง รัชกาลที่ 3 ... สายที่ 5 สายเจ้าจอมมารดาเอมน้อย มี 1 วงศ์ คือ 1. วงศ์ "ลดาวัลย์ ณ อยุธยา" สืบสกุลจากกรมหมื่นภูมินทรภักดี (พระองค์เจ้าชายลดาวัลย์)... วงศ์สายสืบทางเจ้าจอมมารดาเอมน้อย เจ้าจอมมารดาเอมน้อย เป็นธิดาของ นายแสง จางวาง ในสมเด็จพระเจ้าหลานเธอ เจ้าฟ้าอภัยธิเบศร แลวเลื่อนเป็นเจ้าฟ้ากรมขุนกษัตริย์ราชนิกิต (หรือ -

หม่อมเห็น) ราชโอรสสมเด็จพระเจ้าตากสิน กรุงเทพมหานคร มารดาชื่อ "คุ้ม" เป็น ท้าวบั้งซี (ท้าววิเศษนอก) เจ้าจอมมารดาเอนน้อย มีพระราชโอรส 1 พระองค์ เป็นกษัตริย์สายสืบราชสกุล 1 วงศ์ คือ

1. พระองค์เจ้าชายลดาวัลย์ (พระราชโอรสองค์ที่ 15)

ทรงกรมเป็น
กรมหมื่นภูมินทรภักดี

ประสูติ ณ วันพุธ เดือน ๖ แรม 10 ค่ำ ตรงกับวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2358 ในรัชกาลที่ 4 ทรงสถาปนาเป็น กรมหมื่นภูมินทรภักดี โศทรวงการในตำแหน่ง กำกับกรมช่างสิบหมู่ สิ้นพระชนม์ในรัชกาลที่ 5 เมื่อ ๗ วันเสาร์ เดือน 8 บุรพาษาณ ขึ้น 14 ค่ำ ปีกจอ พ.ศ. 2417 พระชันษา 60 พรรษา ทรงเป็นกษัตริย์ราชสกุลวงศ์ "ลดาวัลย์ ๗ อุษยชา"¹

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นธิดาของ มรว. สนั่น กับนางบัวจันทร์ ลดาวัลย์ ถือกำเนิดวันจันทร์ที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2473 ณ วัดมหาสวัสดิ์ ต. คลองมหาสวัสดิ์ อ. นครชัยศรี จ. นครปฐม ซึ่งเป็นวังของท่านปู่ คือ ม.จ. เพิ่ม ลดาวัลย์ และหม่อมย่า คือ หม่อมหลวง ลดาวัลย์ ๗ อุษยชา มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 5 คน คือ

1. ม.ล. ศรีศักดิ์ ลดาวัลย์ (ถึงแก่กรรม)
2. ม.ล. หญิงศรีฟ้า (ลดาวัลย์) มหาวรรณ
3. ม.ล. หญิง ศรีทอง ลดาวัลย์
4. ม.ล. ศรีนิตย์ ลดาวัลย์
5. ม.ล. ศรีน้อย ลดาวัลย์

วังของ ม.จ. เพิ่ม ลดาวัลย์ ตั้งอยู่ริมน้ำ ศิวังประกอบด้วย กำแพงใหญ่ เป็นเรือนไม้สองชั้น เป็นที่อยู่อาศัยของท่านผู้เป็นประมุขของวังพร้อมทั้งบริวาร และมี

¹ ขำรงค์ศักดิ์ อายุวัฒน์นะ, ราชสกุลจักรีวงศ์และราชสกุลสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช (ภาคต้น), พิมพ์ครั้งที่ 2. (พระนคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2515), หน้า 163 - 175.

เรือนเบรียวารอีกหลายหลัง อันเป็นที่อยู่ของบุตรธิดาของ ม.จ.เพิ่ม ลดาวัลย์ ซึ่งมีครอบครัวแล้ว สำหรับโรงครัวนั้นแยกออกต่างหาก เป็นเรือนไม้สองชั้นใหญ่โต เป็นโรงครัวรวม ปรุงอาหารสำหรับทุก ๆ ชีวิตในวังนี้¹ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้บรรยายภาพบริเวณวัง ซึ่งมีลักษณะเป็นส่วนไว้ในนวนิยายเรื่อง "ผู้มีชัย" ว่า

"หม่อมราชวงศ์ศกุนตลาทอง เดินหน้าหน้ากริยาไปยังตำหนักใหญ่ตรงกลาง ซึ่งปลูกเป็นเรือนไม้สองชั้นกว้างใหญ่ ถนนจากศาลาหน้าเป็นถนนปูอิฐสีแดงสลัดกับหญ้าแพรก สองข้างปลูกบัวฝรั่งสีขาว สีชมพู แม้จะเป็นเวลาค่ำ บ้างยามก็ยังสังเกตเห็นว่า บริเวณวังนั้นไพศาลยิ่งนัก มีลักษณะเป็นส่วนกลาย ๆ เรือนไม้บริเวณวังนอกจากตำหนักใหญ่หลายหลัง เห็นแสงไฟตามเรือนสว่างแวบ ๆ ตำหนักใหญ่นั้นดูสว่างไสว เพราะโถงทะแยงเจาพานุ ระยะเวลาจากศาลาหน้าไปยังตำหนักใหญ่มิใช่จะไกลนัก..."²

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ และพี่ ๆ น้อง ๆ ได้รับความรักความอบอุ่นมาตั้งแต่ยังเล็ก ๆ เนื่องจากเป็นหลานรุ่นแรก ๆ ที่ท่านปู่โปรดมาก จึงได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดี³ ชีวิตในวัยเด็ก ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้บรรยายไว้ใน "สามอนงค์" ดังนี้

"ระหว่างเรือนใหญ่กับเรือนกุศรมีลานกว้าง ตรงกลางมีต้นสารภีต้นใหญ่ และยังประกอบด้วย พันธุ์ไม้มาก ๆ อีกหลายอย่าง ทั้งมะเฟือง มะขาม ชุมพุกชุกชุกและระฤตรี โดต้นสารภีนั้นเป็นไม้เตี้ย ๆ กว้างใหญ่ไซเป็นที่สำหรับนอนเล่นนั่งเล่น แต่ในเวลาถึงกลางคืนมีผู้ยักบริเวณเตียงไม้เป็นเสดานสำราญอยู่สามคนด้วยกัน

¹สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

²ศรีฟ้า ลดาวัลย์, ผู้มีชัย. (พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2502),

³สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

คุณแรกเป็นมนุษย์หญิง อายุไม่เกินสามขวบ ผิวขาวหน้าแบน ไข่มพทรงหน้าม้า นุ่งซิ่นสีฟ้าสวมเสื้อชั้นในคอสูงไม้สีกุ๊วกัน นุ่งพับเพียบเรียบร้อยอยู่ทางริมเตียง คานหนึ่ง ตรงหน้าของแม่หมูน้อยคือ เครื่องครัวชุดเล็ก ๆ กระจุก มีทั้งหม้อขาว, ดินเผา หม้อแกง, เตา, ครก, กระทะ, ฯลฯ จนกระทั่งมีค้อนน้อย ๆ แม่หนูกำลังกม หนามมูตาคน "กับขาว" ในกระทะอย่างชะมิกเขมน

คนที่สองเป็นมนุษย์ผู้ชายอายุประมาณ 6-7 ขวบ ผิวขาว หน้าสวย นิ่งซัดสมาธิ อยู่ที่ริมเตียงคนละคานกับแม่หนูคนแรก ตรงหน้าของเขาคือกรงขังจิ้งหรีด มือของเขา เชาถือไม้อันดึงมาจากไม้วาดทางมะพร้าว ตรงปลายโซ่คินพอกผมสูงสามเส้น มีลักษณะคล้ายแส เขวก่าสังไซไม้อันนั้นมันจิ้งหรีดในกรง มีเด็กรับใช้ผู้ชายอายุ ประมาณสิบสองขวบ นิ่งถูกเขาเบี่ยงตามองอยู่ตรงพื้นลานอย่างใจจดใจจ่อ

คนที่สุดท้าย เป็นมนุษย์ผู้ชายเข่นเดียวกัน อายุอยู่ในราว 6 หรือ ๗ ขวบ ผิว กล้วย แก่หนาตาคมคายและมีแววจลลาด เด็กชายผู้นิ่งเหยียดเท้าอานหนึ่งให้ออยู่ ตรงกลางเตียงกั้นกลางระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายคนแรก หลังของเขาพิงตน สารภักยอยู่อย่างสบายอารมณ์"¹

ในปฐมวัยนี้เองที่ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เรียนรู้ถึงความเหลื่อมล้ำค่าสูง ของสังคมในครอบครัว เพราะแม่แต่สะโงก็มีการแบ่งระดับชั้น ตามฐานะและศักดิ์ของ ผู้เป็นสะโง ดังที่ปรากฏในการให้สัมภาษณ์ของผู้ประพันธ์ และใน "ผู้มีชัย" ดังนี้

"ความฉาดทำให้บังงุ่มก้อย ๆ เรียนรู้ได้เองว่า ชั้นสะโงในวังนั้นนั้น แบ่ง ออกเป็นสามชั้น คือ ชั้นหม่อมราชวงศ์ บาวไพร เรียกว่า "คุณหญิง" ชั้นลูกพระยา บาวไพรเรียก "คุณ" ส่วนชั้นชาวบ้านนั้น บาวไพรเรียกว่า "นาย" เพราะเหตุนี้ แลออนจึงขนานนามของเขอว่า "นายบังงาม" นับตั้งแต่วันแรกที่มาถึง..."²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ศรีฟ้า ลดาวัลย์, สามอนงค์. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไชนคีย์- เทเวศร์, 2517), หน้า 1.

² ศรีฟ้า ลดาวัลย์, ผู้มีชัย, หน้า 22.

ความไม่เสมอภาคนี้ ทำให้ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีความเห็นอกเห็นใจผู้ที่อยู่
 อยู่ในฐานะที่ต่ำกว่า และในผลงานของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ หลายเรื่อง จะแสดง
 ความรู้สึกในเรื่องนี้ว่า บุคคลที่เกิดมาแม้ฐานะความเป็นอยู่และยศศักดิ์จะแตกต่างกัน
 แต่ความรู้สึกของเขาก็ไม่ควรจะแตกต่างกันมากนัก เพราะเขาก็เป็น "มนุษย์" เช่น
 เดียวกัน ตัวอย่าง คือ นวนิยายเรื่อง "ช่องที่ไม่ว่าง" ผู้ประพันธ์มีความเห็นว่า

"อุปทานุคังเดิมที่สะสมกันมานานนั้น บางทีก็ยากนักที่จะลบเลือนให้หายไป
 จากคนรุ่นเก่า ๆ บางคน
 อุปทานุคังที่รู้สึกวา ตน "สูง" กว่าตัวอุปประการทั้งปวง ทว่าความหยิ่งในตนเอง
 แบบนี้ ดูเหมือนบางทีมันก็ไม่ใช่ว่าความผิดส่วนบุคคล ถูกละ ... มันลอบความสูง
 แดะบุคคลละสมัยทางหาก สำหรับบุคคลผู้นั้น ... ใฐานะของบุคคลนั้น ทำอย่างไร
 ก็ไม่อาจเสมอกัน ไม่อาจเท่ากันใด ทว่าค่าของความเป็นคน ไม่ควรที่จะยิ่งหย่อน
 หรือสูงค่ากว่ากัน ในความรู้สึกของคนด้วยกัน ... โดยเฉพาะในความรู้สึกของคน
 รุ่นปัจจุบัน อยู่กับปัจจุบัน และต้องเผชิญกับความจริงของโลกปัจจุบัน"

พ.ศ. 2477 ม.จ. เพิ่ม ลดาวัลย์ ซึ่งเป็นท่านปู่ของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ
 ก็สิ้นชีพิตักษัย หม่อมยา คือ หม่อมหลวง ลดาวัลย์ จึงอพยพครอบครัวทั้งหมดมาอยู่ที่บ้าน
 ช่าง ๆ สถานเสาวภา (ปัจจุบันคือ โรงแรมมณเฑียร) เมื่อ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ
 อายุ 8 ขวบ มารดาก็ถึงแก่กรรมด้วยเป็นวันโรค มรว. สนั่น ลดาวัลย์มีได้แต่งงานใหม่
 จนกระทั่ง ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ อายุได้ 15 ปี จึงมีภริยาใหม่

มรว. สนั่น ลดาวัลย์ รับราชการเป็นเลขานุการกรมไปรษณีย์โทรเลข ใน
 ตำแหน่งชั้นเอก ระยะเวลาเกิดขัดแย้งกับ หม่อมหลวง ลดาวัลย์ ในเรื่องการลงทุน
 จึงไปเช่าห้องแถวอยู่ที่ตลาดบางรักพร้อมกับครอบครัว มีคนรับใช้ไปด้วย 2 คน ต่อมา
 ก็ได้เช่าบ้านที่อาคาร 10 ถนนราชดำเนินซึ่งเป็นอาคารสร้างใหม่ และย้ายครอบครัว

¹ ศรีฟ้า, "ช่องที่ไม่ว่าง," กุลสตรี 8 (สิงหาคม 2521) : 9.

ไปอยู่ที่นั่น จนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 มรว. สนั่น ลดาวัลย์ จึงขอพระราชทานที่ดินที่วังมหาสวัสดิ์เป็นกรรมสิทธิ์ และได้สร้างโรงงานผลิตน้ำตาลทรายแดง ได้ผลสำเร็จดียิ่ง จนครอบครัวมีฐานะมั่งคั่ง ถึงกับพากันไปตากอากาศที่หัวหินในฤดูร้อน ซึ่งถือเป็นความโก้เก๋ของผู้มีฐานะดี นวนิยายหลายเรื่องของ ม.ล. ศรีฟ้า มทาวรรณ ได้บรรยายภาพหัวหิน ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังตัวอย่างจากเรื่อง "สามอนงค์" ดังนี้

"ภูมิ อภิรักษ์, เค็น เรื่อย ๆ ไปตามหาดทราย คุ้งคาของเขามองดูภาพที่เห็นอยู่รอบตัว เป็นทิวาสตรีสาวแต่งกายชุดสวยชุดงามหน้าบาง ชุดเดินเล่นบาง บาง กลุ่มก็กำลังโตคลื่นอยู่ในทะเล บางกลุ่มก็นั่งเล่นอยู่ชายหาด บางกลุ่มก็เดินหัวรอทอดกระซิก ในบรรดาสตรีและบุรุษเหล่านั้นล้วนแต่มีใบหน้าแสดงความสำราญเบิกบาน เด็กเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งวิ่งกรี้วยกราวคัดหน้าเขาไป ทำให้ภูมิขู่จ๊กเล็กน้อย และอดยิ้มกับชุดอาบผ้าของพ่อหนูแม่หนูตัวกระโจยรอยเหล่านั้นไม่ได้..."¹

ในระบะนี้เอง มรว. สนั่น ลดาวัลย์ ก็มีภริยาคนที่ 3 ส่วนภริยาคนที่ 2 นั้นแยกทางไป ต่อมาโรงงานน้ำตาลก็ประสบภาวะขาดทุนจึงเลิกกิจการ ฐานะของครอบครัวก็ยากจนลง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษา¹

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้รับการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนศึกษาวิทยา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาในระดับนี้อยู่ในเกณฑ์ ในการสอบไล่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้คะแนนถึงร้อยละ 96 ต่อจากนั้นก็มาศึกษาต่อ ณ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมปีที่ 8 ผลการศึกษาในระดับนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง กล่าวคือได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 หรือที่เรียกกันในช่วงนั้นว่า ชั้นเตรียมวิทยาศาสตร์ 2 ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ก็ได้ไปสอบคัดเลือกเข้าคณะแพทยศาสตร์ แต่ผิดหวัง ไปที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งขณะนั้นไม่มีผู้หญิงเรียนเลย จึงตัดสินใจไม่เรียน และมีเวลาว่างอยู่ 1 ปี ปีถัดไปก็สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ และได้รับทุนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ปีละ 3,000 บาท เป็นทุนที่ให้แก่นิสิตทุกคณะ คณะละ 2 คน (ชาย 1 หญิง 1) โดยพิจารณาจากคะแนนในการสอบไล่ชั้นมัธยมปีที่ 8 และสอบสัมภาษณ์ โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้ได้รับทุน

¹ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2479 แบ่งการศึกษาออกเป็นระดับประถมศึกษา และอาชีวศึกษา ระดับประถมศึกษาที่มี 4 ชั้น และสามารถเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษาได้ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 ได้จัดการศึกษาภาคบังคับเป็น 7 ปี คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 7 และมีระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายอีก 5 ชั้น ส่วนแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2520 ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ระดับประถมศึกษาที่มี 6 ชั้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีอย่างละ 3 ชั้น เรียกโดยย่อว่า ระบบ 6 : 3 : 3.

เมื่อเรียนจบแล้วจะต้องเป็นครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นระยะเวลา 2 เท่า
ของจำนวนปีที่รับทุน

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เรียนอยู่จนถึงชั้นปีที่ 3 ได้สอบตก จึงออกมาทำงาน
สาขาที่สอบตกนั้นเนื่องจาก ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ไม่นักในวิชาบัญชี เหตุที่เลือก
เรียนวิชานี้ก็เพราะเลือกตามเพื่อน แต่ปรากฏว่าวิชาที่ท่ากะแนมได้ดีคือ วิชาภาษาไทย
และสังคมศึกษา สาขาอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาในครอบครัว จากการที่ท่านบิดามี
ภริยาคนที่ 3 ซึ่งเป็นเพียงเด็กรับใช้ในบ้าน ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีเรื่องขัดแย้งกับ
ภริยาของท่านบิดาผู้นี้ จึงออกจากบ้านไปอาศัยอยู่กับเพื่อน ขณะนั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้น
ปีที่ 1 คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยความไม่สบายใจ
ประกอบกับบิดาผู้มานะ พอเรียนถึงชั้นปีที่ 3 และสอบตก จึงไม่ยอมเรียนต่อแม่ทาง
มหาวิทยาลัยได้เรียกตัวให้กลับไปศึกษาต่อก็ไม่ยอมไป ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึง
มีหนังสือแจ้งไปให้ทราบว่า ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ หมกสภาพการเป็นนิสัยแล้ว หลัง
จากเรียกตัวถึง 6 เดือน

การทำงาน

002717

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เริ่มทำงานครั้งแรกด้วยการเป็นครูสอนที่โรงเรียน
เซนต์โยเซฟ ศรีราชา เป็นเวลา 1 ปี หลังจากออกจากการศึกษาแล้ว ต่อมาทาง
กระทรวงศึกษาธิการก็เรียกตัวให้มาสอนที่โรงเรียนพาณิชยการพระนคร เพื่อใช้หนี้ทุน
ที่ได้รับ วิชาที่สอนคือ วิชาเศรษฐศาสตร์และวิชาบัญชี สอนอยู่ประมาณ 8 ปี ก็ย้าย
มาสอนที่โรงเรียนพาณิชยการบพิตรพิมุข วิชาที่สอนคือ ภาษาไทย วรรณคดี และศิลปะ
การประพันธ์ สอนอยู่ที่นั่น 9 ปี ประมาณ พ.ศ. 2516 ก็ลาออกจากการเป็นครู มาเป็น
นักเขียนอาชีพจนถึงปัจจุบัน¹

¹สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

งานพิเศษ

ปัจจุบัน ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นกรรมการของสมาคมศิษย์เก่าเซนต์-โยเซฟคอนเวนต์ และเป็นสมาชิกของสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

การประพันธ์ : อิทธิพลของนักประพันธ์ต่างประเทศ

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เริ่มเขียนนวนิยายขนาดยาวเรื่องแรก คือ "ปราสาทมืด" เมื่อ พ.ศ. 2492 ขณะกำลังศึกษาอยู่ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องนี้ได้รับอิทธิพลจากนวนิยายต่างประเทศ 2 เรื่อง คือ "เจน แอร์" ของ ชาร์ลลอต บรองเต และ "รีเบคก้า" ของ คาเฟเน คู โมริเออร์ (ลงพิมพ์ในนิตยสารศรีสัปดาห์ เมื่อ พ.ศ. 2495) ซึ่งเท่ากับเป็นการกรุยทางในการเขียนนวนิยายเรื่องอื่น ๆ ต่อมา ผลงานในระยะหลังไม่ได้รับอิทธิพลจากนักประพันธ์ต่างประเทศเลย¹

๖. นามปากกา

ผลงานในระยะแรก ๆ ของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นเรื่องสั้น เริ่มเขียนตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในระดับเตรียมอุดมศึกษา ประมาณ พ.ศ. 2489 โดยใช้นามปากกาว่า "ภัญญินวดี" ได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสารเคลิเมนต์และไทยใหม่รายสัปดาห์ แต่ระยะนั้นมีผลงานประมาณ 7 เรื่องเท่านั้น ส่วนนวนิยายขนาดยาวเรื่องแรกคือ "ปราสาทมืด" นั้น ใช้นามปากกาว่า "จุลลดา ภักดีภูมินทร์" ซึ่งมีความหมายว่า "ลดาวัลย์เล็ก ๆ" ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากพระองค์เจ้าชายลดาวัลย์ หรือกรมหมื่นภูมินทรภักดี² ได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสารศรีสัปดาห์ เมื่อ พ.ศ. 2498 นอกจากนี้ก็มีนามปากกา "สีฟ้า" ซึ่งเริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2499 ในนวนิยายเรื่อง "เจ้าหลอน" (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเรื่องเป็น "ครูช่อนกลิ่น") ซึ่งพิมพ์ติดต่อกันในนิตยสารเคลิเมนต์วันจันทร์ มาจนิต ศรีสาคร หรือ -

¹ สันถานต์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

² เรื่องเดียวกัน.

"สีน้ำ" เป็นผู้ตั้งนามปากกาให้ นามปากกาอื่น ๆ ที่ใช้คือ "ศรีฟ้า ลดาวัลย์" ส่วนนามปากกา "ภักดีภูมินทร์" ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว

ขณะนี้ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังคงใช้นามปากกาทั้ง 3 นี้ โดยมีหลักในการใช้นามปากกา ดังนี้

"จุลลดา ภักดีภูมินทร์" ใช้สำหรับนวนิยายที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่น

"ศรีฟ้า ลดาวัลย์" ใช้สำหรับนวนิยายเกี่ยวกับครอบครัว เรื่องกระจุกกระจิม

"สีฟ้า" ใช้สำหรับนวนิยายค้าสังคมและการเมือง เกี่ยวกับปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ

: ผลงานประพันธ์

ประเภทนวนิยาย มีผลงานประมาณ 50 เรื่อง เรื่องที่มีชื่อเสียง ได้แก่ วงเวียนชีวิต ข้าวอกนา เพื่อนรัก ขลุ่ย ทางโค้ง ไอ้มาคา ใต้ฟ้าสีคราม เกิดแล้วเป็นคน

ประเภทเรื่องสั้น มีผลงานประมาณ 30 เรื่อง เช่น อนรุขันธ์ ไอนิล กุสศตรีของสุลย์ ลอคัสลินใจ เหนือแผ่นดินทอง เป็นต้น ไอนิล ได้รับรางวัลจากมูลนิธิ จอห์น อีกิน เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2522¹

: ลักษณะการเขียนหนังสือ

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ เริ่มต้นการเขียนนวนิยายเรื่องหนึ่ง ๆ ด้วยการร่างเค้าโครงเรื่องย่อ ๆ เสียก่อนตั้งแท็กั้นจนจบ แล้วจึงเขียนรายละเอียดเป็นตอน ๆ ไป

¹คุณ นิลวรรณ ปิ่นทอง, "ถ้อยแถลง," สตรีสาร 31 (กุมภาพันธ์, 2522) : 3.

ในแต่ละตอนจะแทรกข้อคิดหรือข้อความที่ก่อกำเนิดใจผู้อ่านลงไปด้วย เพราะผู้ประพันธ์มีความเห็นว่า "นักเขียน ควรจะให้อะไร ๆ แก่ผู้อ่านบ้างในแต่ละตอน เพื่อให้คุ้มค่ากับเงิน และเวลาที่ไ้ไปในการอ่านนวนิยาย"¹

รายละเอียดในแต่ละตอนจะเต็มไปด้วยรอยขีดฆ่าและเครื่องหมายตกใจของข้อความต่าง ๆ² เมื่อเขียนจบตอนแล้ว ผู้ประพันธ์ก็จะเขียนใหม่ทั้งตอน เพื่อส่งเป็นต้นฉบับนำไปตีพิมพ์ในนิตยสารต่าง ๆ³

ในขณะที่เขียนหนังสือหรือกำลังทำอะไรอยู่ก็ตาม ถ้าเกิดมีความนึก คำพูด หรือสำนวนโวหารที่คมคาย สละสลวยปรากฏขึ้นในสมอง ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ จะรีบจดข้อความนั้น ๆ ลงในสมุดโน้ตซึ่งวางไว้ใกล้ ๆ ตัวอยู่เสมอทันที เพื่อที่จะนำข้อความนั้น ๆ ไปสอดแทรกในผลงานตามความเหมาะสม ส่วนการชักเถลไถลโดยคำ สำนวน ภาษา และตรวจทานตัวสะกดการันต์นั้น จะกระทำไปพร้อม ๆ กัน ในระหว่างการเขียน⁴

ประวัติการเขียนนวนิยายและเรื่องสั้น

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เริ่มมีผลงานออกสู่สาธารณชน ด้วยการเขียนเรื่องสั้น ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. 2489 โดยใช้นามปากกา "ภักฎินวดี" ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น ส่วนนวนิยายในระยะแรกเริ่มมักใช้นามปากกา "จุลลดา ภักฎินิพนธ์" นวนิยายขนาดยาวเรื่องแรกในชีวิตของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ

¹สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

²ดูภาคผนวก หน้า 147.

³ดูภาคผนวก หน้า 148.

⁴สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

คือ ปราสาทมณี เริ่มเขียนใน พ.ศ. 2492 ขณะกำลังศึกษาอยู่ในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องนี้คัดแปลงมาจากนวนิยายต่างประเทศ ดังกล่าวแล้วข้างต้น.

ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ศรีฟ้า นหาวรรณ ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน มีเนื้อหารสชาติ และลีลาการเขียนแตกต่างกันออกไปตามกาลเวลา ประสบการณ์ วัย และทัศนคติของผู้ประพันธ์ ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ศรีฟ้า นหาวรรณ แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะแรกเริ่ม

ผู้ประพันธ์เริ่มต้นจากตัวเองเป็นหลัก ตัวเอกของเรื่องก็คือ ม.ล. ศรีฟ้า นหาวรรณ นั่นเอง เขียนขึ้นด้วยความรักและสงสารตัวเอง มีนวนิยายหลายเรื่องในระยะนี้ที่แทรกชีวิตจริงของผู้เขียนลงไป และฉากในนวนิยายก็ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้เขียนเอง บางเรื่องก็มีตัวละครซึ่งมีตัวตนจริง ๆ ในชีวิตของผู้เขียน¹ ดังปรากฏในหน้าคำอุทิศในนวนิยายเรื่อง กิ่งไม้ ว่า "ขออุทิศเรื่องนี้ให้แก่พี่ชายที่รัก ผู้เป็นฐานของตัวคุณผู้ชราในเรื่อง"² โครงเรื่องและเนื้อเรื่องในระยะแรกเริ่มนี้ ยังเจือปนด้วยอารมณ์รักและแค้น และมีหลายเรื่องที่ยึดถือประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ตลอดจนในช่วงเวลาที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ในคำานที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยดังกล่าว นวนิยายในระยะนี้ ได้แก่ กิ่งไม้ ขมิ้นกับปูน ใครกำหนด เจ้าหลอน ปราสาทมณี ผู้มีชัย แม่มาย ริษยา ลาวรัก วันหนึ่ง สามอนงค์ หลง อีสา ผู้ประพันธ์มัก

¹ สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า นหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

² ศรีฟ้า, กิ่งไม้ (พระนคร : สำนักพิมพ์ไอเคียนสโตร์, 2510), 1 :

ใช้นามปากกา "จุลลดา ภักดีภูมินทร์" เป็นส่วนใหญ่ ผลงานในระยะแรกเริ่มนี้ มักมีตัวละครเป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์หรือมีบรรดาศักดิ์หรือที่เรียกกันว่า เป็นเรื่อง "ในวังในวัง" ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างฉากหนึ่งในเรื่อง กิ่งไม้ ที่แสดงภาพโรงครัวของเรื่อง ซึ่งผู้ประพันธ์ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บรรยายจากโรงครัวที่บ้านเกิดของผู้ประพันธ์นั่นเอง ดังนี้

ครานี้ นายจวงจวงมือเต็กช่ายเดินผ่านถนนปูลูสีแดงอ้อมรอบค้ำหนักใหญ่ไปทางขวางหลัง ทางจากค้ำหนักใหญ่ประมาณสักสองร้อยเมตร เป็นเรือนใหญ่ คานหนึ่งโคงโคงเห็นไควาเป็นครัวไฟ เพราะมีเตาใหญ่เตาอบกออิฐ มีกระทะใบบัวนแฉวนอยู่ พรอมสรรพหัตถ์เครื่องประกอบอาหารชนิดอื่น เป็นตุ่นว่า ครก หม้อ ไทอาดู วางเรียงอยู่อย่างเป็นระเบียบ อีกคานหนึ่งปลูกกุลาหยองแถวติดต่อกันเป็นกุ่มหลายต่อหลายทอง มีผู้คนมาไพรทั้งชายหญิงนั่งอยู่บนระเบียบทองแถวนั้นหลวดยกน นายจวงเดินจูงเต็กช่ายมาคนเหล่านั้นตรงไปยัง เรือนชั้นเดียวที่ปลูกเดี่ยว ลักษณะดูเหนือกว่าบรรดาทองแถวเหล่านั้นมาก¹

ตัวอย่างจากตอนจบของ ปราสาทมึก ที่แสดงความรักอันหวานชื่นฉ่ำ ซึ่งเป็นนวนิยายเรื่องแรกของผู้เขียน ดังนี้

ภะรัตไม่ฟังคำปฏิเสธ เขาซ่อนอ้อมร่างบางเบาไว้ในอ้อมแขนอันแข็งแรง พาเดินลึกลับเจาะไปตามหนามดา เคียรของอุมารังมีพียงอยู่กับขวงไหลของเขา ทานหญิงโคกดินนุหรืออย่างดี ผสมกับกลิ่นโอเคอโคโลนหอมอ่อน ๆ มึนเป็นขณะที่เทพเจ้าผู้ไร้วัดคน กำตั้งไปรยูกลิ้มกุกุลาอบูมุนทางของพระรองกอบอย่างสำราญพระทัย

"นี่เป็นครั้งที่สอง ที่กระหม่อมโคกมทานหญิงไว้อย่างนี้" เสียงของภะรัตซึ่งและ

นูนนวลกว่าธรรมดา

"ครั้งนั้น ถ้าคุณภะรัตมาเข้าไปนึกเดี๋ยวกี้ไม่มีครั้งนี้" รับสั่งตอบอย่างอ่อนหวานไพเราะกว่าธรรมดาเช่นกัน

"ทำไมหนอ ครูกูมาถึงโคกเสียงกัณฑ์เพื่อหมอกะรัตถึงแก่นั้น"

"ก็หมอกะรัตเป็นหวงครูกูมาทุกปีก็แล้ว จะไม่ไหครูกูมาเป็นหวงหมอกะรัตบ้างหรือคะ ?"

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 12 - 13.

ท่านหญิงรู้สึกว่าคุณแม่ซึ่งโอบอุ้มรอบวรกายของท่านกระตุบแน่น เล็กน้อย
"คุณย่าแปลก เราอยู่ห่างกันออกไกล บุญหรือกรรมอะไรที่ส่งท่านหญิงเข้ามา
ผูกพันกับชีวิตของกระหม่อม"

"ค่ะ แลวก็ความผูกพันอันนี้จะไม่มีวันคลายเป็นอันขาด" รับสั่งกระซิบเสียงแจ่ม
ใสข้างหูของชายหนุ่มภะรต เอียงแก้มมาจิกนลาฏชาวudukของแทนกำตอบ¹

ตอนหนึ่งของ อิสรา ที่แสดงชีวิตของคนไทยขณะเผชิญหน้ากับสงครามมหาเอเชียบูรพา

อิสราคำลังปล่อยอารมณ์ให้คิดอะไรต่ออะไรเรื่อยเปื่อย ทันใดนั้นก็ต้องสะดุ้งจนสุดตัว
เพราะเสียงหวูดสัญญาณภัยทางอากาศกึ่งกองขึ้น

รถรางและรถยนต์ทุกคันหยุด ผู้คนวิ่งลงหลุมหลบภัยแถวนั้นกันจ้าละหวั่น รวมทั้ง
อิสราด้วย หมุนระเบิดดังกลางวันแสก ๆ มวยครั้ง โดยที่ทางญี่ปุ่นกับไทยไม่ได้
ยิงต่อสู้กันเลย ใคร ๆ เขาพูดกันว่า เป็นเพราะญี่ปุ่นหมกกำลัง

อิสราวิ่งไปลงหลุมหลบภัยที่ไกลที่สุด ผู้คนข้างเบียดเสียดกันสิ้นที พอหายจากตื่น
แค้น และสงบใจไคแล้ว อิสรา ก็เริ่มอีกอีกดูควยถูกเบียดเขาไปอยู่ถึงกลางหลุม
เพราะหัตถ์ตรงกลางบีบลงพอโหนแสงสว่างและอากาศตลอดมาไคมา²

ระยะที่สอง

เห็นหนักค่านชีวิตในครอบครัว และความรักกระจุมกระจิมของวัยรุ่น โดยส่วนใหญ่
ใหนามปากกา "ศรีฟ้า ลดาวัลย์" นวนิยายในระยะนี้ ได้แก่ ภูหลายไร่หนาม คืนหนึ่ง
ยังจำได้ ชลาลัย ตำหนักในดวงจันทร์ บ้านเกิด บ้านโลกย์ ประทีปนิชฐาน สาวแก่
หลานสาวคุณหญิง และ อันความดี ดังตัวอย่าง

¹ จุลลดา ภักดีภูมินทร์, ปราสาทหมึก, พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2519), หน้า 441 - 443.

² ศรีฟ้า, อิสรา (พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2512), 1 : 649-650.

"คุณพ่อคุณแม่ของพี่เขาเขาอยู่บ้านเดียวกัน คุณพ่อคุณแม่ของนิคของวิบูลย์ของใครๆ ก็อยู่บ้านเดียวกัน ทำไมคุณพ่อคุณแม่ของบูถึงไม่อยู่บ้านเดียวกัน?" คำถามอันไรเดียงสาของชนินทรทำให้บิดามารดาถึงกับเงยขนขึ้นไป ดวงตาของคนทั้งสองมองสบกันโดยบังเอิญ แลวตากก็เม็นไปคนละทาง..."¹

ตัวอย่างที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นชีวิตในครอบครัวที่พ่อแม่ต้องแยกทางกัน ทำให้เกิดเป็นปมค้อยแก่ลูก

ระยะที่สามหรือช่วงปัจจุบัน

ผู้ประพันธ์มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมากขึ้นตามกาลสมัย ภัย และประสบการณ์ โดยมองเห็นความทุกข์ยากของคนที่ย่ำแย่ ยากแค้น มีปัญหา หรือได้รับความไม่เป็นธรรมในสังคม ผลงานในระยะนี้จึงแสดงความเหลื่อมล้ำค่าสูงของบุคคลในสังคม สะท้อนภาพและปัญหาสังคมในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาโสเภณี แสดงความซัดเซงในค่านิยมคคิ สัทธิการเมือง ความคิดและการกระทำ เสียดสีสังคมและการเมือง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคัยการประนีประนอม ผลงานในช่วงปัจจุบันนี้เอง ที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มาก และมีนวนิยายหลายเรื่องที่ได้รู่รางวัลจากการประกวดวรรณกรรม เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ดังรายละเอียดในบทที่ 3 ผลงานในระยะที่สามนี้ส่วนใหญ่ใช้นามปากกา "สีฟ้า" ได้แก่ เกิดแล้วเป็นคน ขาวนอก นา ความรักสี่เหลี่ยม คุณหมอ...ช่วยด้วย เครื่องแบบสีขาว เงินที่นับถือ โตฟ้าสี่กราม ทางไกล ทำไม นายอำเภอที่รัก แผ่นดินนี้ยังร้อนรมย์ พรหมไม่โคลิซิต เพื่อนรัก เมืองแก้ว วงเวียนชีวิต เหตุเกิดในครอบครัว อรุณสวัสดิ์ และ โอม้ากา

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบางตอนจากนวนิยายในช่วงนี้

¹จุลลดา ภักดีภูมิทร์, "ฉนิทรหามาแม่," ในอันความดี (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2518), หน้า 122.

ผมเชื่อเรื่องกรรมเวร เพราะฉะนั้น ถ้าใครจะพูดว่าเป็นเพราะกรรมเวร ผมก็จะไม่ขัดเขา การทรมานขบเราเกิดมาแตกต่างกัน เกิดมาแล้วพิการ มีโรคภัยไข้เจ็บคิดตัวมา ไม่เหมือนคนอื่น ๆ ถ้าไม่โทษว่าเพราะกรรมเวรของตัวก็ไม่ว่าอะไร โทษอะไรอื่นที่จะทำให้ไปลงตก แต่ฉันไม่โทษเหตุที่จะทำให้คนงอแงงอเทาปดอยให้มันเป็นไปตาม "กรรมเวร" ทั่วไปเรื่อย ๆ โดยไม่คิดว่าจะต่อสู้กับมัน

ตัวฉัน เมื่อเกิดมาขบขึงต้องกินร้อนและกดขี่เพื่อชีวิตรอด แต่คนนอกจากเพื่อชีวิตรอดแล้ว ยังต้องเพื่อชีวิตที่ดูงามต่อไปเรื่อย ๆ เพราะสังคมของคนคือ สังคมของการพัฒนาตัวเอง โดยไม่มีที่สิ้นสุดจนกว่าจะหมดสิ้นพลังงานในตัว¹

ตัวอย่างข้างบนนี้ นำมาจากนวนิยายเรื่อง เกิดแล้วเป็นคน ซึ่งแสดงถึงคุณค่าของมนุษย์ว่ามีศักดิ์ศรีทัดเทียมกันทุกคน แม้ว่าจะพิการด้วยโรคติดคอร้ายแรง แต่เขาก็มีสิทธิในความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกันกับคนอื่น ๆ

ใน ทำไม ผู้ประพันธ์ชี้ให้เห็นคำถามการเมืองว่า

เพื่อน ๆ เหล่านี้ครั้งหนึ่งเคยยื่นตะโกนมาช่วยกันกับเขา เคยร้องทวงความยุติธรรมในฐานะ "ตัวแทน" ของประชาชนยากจนส่วนมาก บางคนก็เกิดจากอุดมคติแท้จริง หลายคนเกิดจากปมคอกุญ ที่สะสมกันมานานชา และบางคนก็เพียงแต่อยากเปลี่ยนแปลงของเก่าสู่ของใหม่ เพราะคิดว่าจะดีกว่า

พวกเขาตะโกนขึ้นในแผ่นดิน เมื่อครั้งยังไม่แตกแยกออกเป็นสองแผ่นดิน เขาเคยตะโกนได้ และสำเร็จ เขาภูมิใจว่าเขาชนะ

แล้วเขาก็มาตะโกนอยู่ในแผ่นดินเหนือซึ่งแยกออกมาเพราะพลังส่วนหนึ่งของเขา บางคนตะโกนเพื่อหาความยุติธรรมต่อไปอีก และบางคนก็ตะโกนเพื่อหวังบุญคุณ

ในแผ่นดินเหนือพวกเขาไม่ใช่ผู้ชนะ ในแผ่นดินเหนือใครจะชนะไม่ได้ นอกจาก "รัฐบาลของประชาชน" เขาเหล่านี้จึงถูกกำจัดออกไป ความรู้สึกของแสนโทแห่งแดงและแสนขาว เขาต้องทนดูเพื่อนของเขาคนแล้วคนเล่าถูกตั้งข้อหา ถูกลง-

¹ ลีฟ้า, เกิดแล้วเป็นคน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ร่วมสาส์น, 2521), หน้า 561 - 562.

โทษ และถูกประหาร¹

ค่านับถือหาวยักษ์ ผู้ประพันธ์ให้ข้อคิดว่า

"อย่าพูดเลยครั้น ผู้เล็กพ่อแม่ใคร ๆ ก็คุ้มครองลูกค้ำชูกันทั้งนั้น แต่เมื่อลูกโตก็
นาจะปลดปล่อยกันบ้าง ไม่ใช่คอยชี้คกรอบโอบอยู่คอยคุดคองค้ำค้ำหาเคี้ยว เวลายื่นเท้าออก
นอกรอบ คุณพ่อนะ ผมไม่เคยทำอะไรถูกใจเลยสักอย่างเคี้ยว เพราะคุณพ่อยาก
ให้ผมเรียนตำราจเหมือนอย่างคุณพ่อ"²

"ครอบครัวมันต้องมีเรื่องเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแหละ ตั้งแต่เริ่มแต่งงานจน
กระทั่งลูกเกิด ลูกโต โศกเฉพาะเรื่องลูก พ่อมันโตมันก็เปลี่ยนอยู่เรื่อย จะให้มัน
เป็นเด็กเล็ก ๆ จนพ่อแม่ตายไต่ยังง..."

"นายเมนมันสอบตก เพราะมันกำลังติดผู้หญิง"

"นั่นสิคะ พ่อเขาถึงโคตหารูณลูก หมันใส่วายังเรียนเด็ก ๆ อยู่ วิชาผู้หญิง...
นายเมนมันเป็นคนจริงจังเสียด้วย พ่อเขาก็ไม่เข้าใจ"

"ผู้ใหญ่ก็อย่างนี้ มักจะเห็นเรื่องรักของเด็กเป็นเรื่องน่าขัน เรื่องไม่สำคัญ แต่
เด็กมันเห็นเป็นเรื่องใหญ่ยิ่ง ความรู้สึกของเด็กกับของผู้ใหญ่มันเหมือนกันเมื่อไหร่
ไม่มันเด็กที่พลาดรักมันคงไม่ฆ่าตัวตาย กอดคอกันตายเป็นแถว ๆ หรือๆ แต่
เรื่องแบบนี้ เขาคงไม่เข้าใจ เพราะเขาไม่เคย ไม่เหมือนผม... ค้างผู้หญิง
ตั้งแต่อายุสิบห้า ตอนนั้นคิดว่าถ้าไม่ใครเขาละก็ อยาอยู่ในโลกเสียดีกว่า..."³

¹สีฟ้า, ทำไม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2518) 2:

110 - 112.

²จุลลดา ภัคดีภูมินทร์, อรุณสวัสดิ์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รวม-
สาส์น, 2519), 1 : 360.

³เรื่องเดียวกัน, 1: 430 - 431.

ชีวิตส่วนตัว

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นนักเขียนนวนิยายที่มีลีลาการเขียนเป็นตัวของตัวเอง และเขียนได้หลายลักษณะ งานดังกล่าวย่อมมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนตัว ซึ่งจะแยกกล่าวในด้านต่าง ๆ ดังนี้

บุคลิกลักษณะและอุปนิสัย

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีรูปร่างบอบบางสุขภาพไม่สู้แข็งแรงนัก หน้าตาเป็นคนใจดี อารมณ์เย็น ขำขุกขำขุย แต่ไม่ชอบเข้าสมาคมหรือออกงานสังคม ใด ๆ มีนิสัยช่างสังเกต มีความละเอียดอ่อนในทุก ๆ ด้าน อารมณ์อ่อนไหว สะเทือนใจง่าย ไม่ชอบการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรุนแรง ในนวนิยายเรื่อง ทำไม ซึ่งเป็นเรื่องความขัดแย้งในลัทธิการเมืองเมื่อถึงจุดแตกหัก ผู้ประพันธ์ก็แก้ปัญหาคล้ายปมขัดแย้งอย่างนุ่มนวล และใน แผ่นดินนี้ยังร้อนรมย์ ซึ่งแสดงความขัดแย้งระหว่างนายทุนกับชนชั้นกรรมาชีพ ผู้ประพันธ์ก็ให้ภัยธรรมชาติเข้ามาตัดสินปัญหา ทำให้ทั้ง 2 ฝ่ายต้องหันหน้ามาช่วยเหลือกัน

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นคนรักเด็กและมีความเข้าใจในปัญหาของเด็กอย่างลึกซึ้ง ซึ่งได้แสดงออกในเรื่อง เพื่อนรัก แสดงความรักของเด็ก 3 คน ซึ่งแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ฐานะ และความเป็นอยู่ แต่ก็มีความรักใคร่กันอย่างสนิทสนมกลมเกลียว ในที่สุดก็ต้องจากกัน

ผู้ประพันธ์ชอบค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ อยู่เสมอเป็นคนมีทิวี่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้ากระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าควรทำ มีคำพูดตรงไปตรงมา ทางด้านการแต่งกายนั้น มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง แต่งกายประณีตแต่ไม่ฟุ่มเฟือย¹

¹สัมภาษณ์ ทองสนธิ พงษ์เวช, 1 มีนาคม 2521.

นอกจากนี้ยังมีคัมภีร์ในหลักธรรมะอย่างสม่ำเสมอ ในผลงานของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ตั้งแต่ระยะแรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน ผู้ประพันธ์จะสอดแทรกคติธรรม และหลักธรรมะในพระพุทธศาสนาอยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น ใน "ผู้มีชัย" ผู้ประพันธ์ได้เน้นว่า การเอาชนะใจ ๆ ไม่ยิ่งใหญ่และประเสริฐไปกว่าการเอาชนะกิเลส ทั้งข้อความที่ว่า

"หม่อมราชวงศ์หญิงแกมมณี กนกพันธุ์ ก็มั่งคั่งร่ำรวยพระด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ตามแบบสตรี แล้วจึงกลานออกมาจากโบสถ์ เมื่อพบนงาโบสถ์อันมีคกริม ร่างกาย ในเครื่องคลุมขาวก็เห็นออกสุแสงจันทร์ มุ่งตรงไปยังที่พำนัก อากาศเย็นเต็มไป ด้วยความสำราญ มิไควออกแวก แสงจันทร์สว่างส่องนำทาง เสมือนแสงแห่งพระธรรม ที่ส่องนำใจของคุณหญิงแกมมณีขณะนั้น.....การเอาชนะใจจักยิ่งใหญ่และประเสริฐไปกว่าการเอาชนะกิเลส?...หม่อมราชวงศ์หญิงแกมมณีรำพึงอยู่ในใจ นี้อือ ชัยชนะอันแท้จริงครั้งเดียวในชีวิตของฉัน..."¹

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีความสามารถในการแต่งบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองด้วย และมีปรากฏในนวนิยายหลายเรื่องของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เช่น เกิดแล้วเป็นคน ผู้ประพันธ์ได้แต่งโคลงสี่สุภาพบทหนึ่ง ในตอนเริ่มต้นเรื่องว่า

ชัยลิตนรชนผู้	เกิดมา
เล่าเกียรติวินหนักหนา	ยิ่งผู้
กายยากยิ่งทรมา	ใจยิ่ง เจ็บนอ
ยังยืน, ยังหยิ่งคู่	เกิดแล้วเป็นคน ²

¹ ศรีฟ้า ลดาวัลย์, ผู้มีชัย, หน้า 753.

² ศรีฟ้า, เกิดแล้วเป็นคน, หน้า 3.

และใน ใต้ฟ้าสีคราม ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ก็แต่งภาพในตอนเปิดเรื่องว่า

ณ ที่นั้นฉันยืนอยู่	นัยนาอยู่จับฟ้าใส
สีครามงามอำไพ	บุษเบงพ่องละลอลงปลิว
มองเห็นมวลปักษา	เห็นนภาแลมลมพลิว
ฟ้ากว้างแลลิบลิว	หัวใจโศกโศคตามฟ้า
ท้องฟ้านั้นเสรี	บินเต็มทีหนอบักษา
อิสระอย่างเจ้านา	กำลังลี้หนีจากคน
มนุญย์ประเสรีรูปวันผละ	อิสระเสรีพัน
โอบักษายังบินวน	ลอยล่องกว้างอย่างเสรี ¹

นวนิยายบางเรื่อง ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ยกบทร้องกรองที่มีผู้แต่งไว้ และสอดคล้องกับเนื้อเรื่องมาประกอบในบทประพันธ์ ซึ่งก็จะระบุชื่อผู้ประพันธ์บทร้องนั้นไว้ทุกครั้ง

ผลงานที่ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ รักมากที่สุดคือ เพื่อนรัก และ ทำไม เนื่องจากเป็นผลงานที่สร้างความสะเทือนใจให้แก่ผู้เขียนมากกว่าเรื่องอื่น ๆ²

อุคมคติ

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีอุคมคติในการทำงานคือ ผลงานทุกชิ้นที่ผลิตออกมา นั้น เขียนขึ้นเพราะอยากเขียน และมีจุดสะกิดใจให้เขียน โดยมีคำอ้างว่าผู้อ่านจะ -

¹สีฟ้า, ใต้ฟ้าสีคราม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2520),

²สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

ชื่นชมมากแค่ไหน ขอแค่เพียงให้มีผู้อ่านจำนวนหนึ่งสนใจก็เพียงพอแล้ว ในบางโอกาสที่ผู้ประพันธ์ได้เห็นผู้ที่ได้รับความยุติธรรมในสังคม หรือถูกสังคมดูถูกเหยียดหยาม และไม่มีโอกาสจะเรียกร้องสิทธิและความเสมอภาค ก็ปรารถนาที่จะเป็นตัวแทนเป็นปากเป็นเสียงของบุคคลเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น "คำ" ใน ข้าวอกนา ซึ่งเกิดมาโดยไม่เป็นที่ปรารถนาของพ่อแม่ และยังมีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณอัปลักษณ์จนถูกดูถูกเหยียดหยามเยาะเย้ยอยู่เสมอ ผู้ประพันธ์ก็เขียนในทำนองที่ใหญ่ผู้อ่านเห็นอกเห็นใจเด็กเหล่านี้ ซึ่งต้องรับกรรมโดยที่ตัวเองไม่ได้เป็นผู้ก่อ ในนวนิยายเรื่องล่าสุดของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ คือ เกิดแล้วเป็นคน ซึ่งตีพิมพ์ในนิตยสารสตรีสารรายสัปดาห์ ได้แสดงถึงชีวิตคนเป็นโรคเรื้อน ซึ่งได้รับความรังเกียจจากคนทั่วไป แต่ผู้ประพันธ์ก็สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเห็นใจในบุคคลเหล่านี้ได้ จึงนับว่า ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นตัวแทนของบุคคลเหล่านี้ในการเรียกร้องความเป็นธรรมจากสังคมอย่างแท้จริง

สำหรับอุดมคติในชีวิต ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีทัศนะว่า ทรายโคที่ครอบครวยังไม่พร้อมเต็มที่ เรื่องของงานสังคม ควรยกให้เป็นหน้าที่ของคนที่มีครอบครัวสมบูรณ์ และมีควาวยั่งยืนแล้ว ครอบครวเป็นจุดสำคัญเบื้องต้นในการประกอบกันขึ้นเป็นสังคม การทำให้ครอบครวอบอุ่น เลี้ยงดูอบรมบุตรธิดาให้เป็นคนดี ก็เป็นการช่วยสังคมอีกทางหนึ่ง เมื่อโคที่ครอบครวพร้อมแล้ว ก็เป็นการสมควรที่แม่บ้านจะแบ่งเวลาออกไปทำงานสังคม ที่นอกเหนือจากงานอาชีพ¹

ทัศนคติต่อสภาพสังคมปัจจุบันนั้น ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีความเห็นเชิงเสียดสีว่า

"การเป็นนางบำเรอหรือชู้จะช่วยให้เขายึดคอมองดูหน้าใคร ๆ ได้ ?
เห็นจะหลบหน้าเขาเสียมากกว่ากระมัง ?"

"สภาพของสังคมเขื่อนนี้มันเปลี่ยนไปแล้ว จะเป็นอะไรมาจากไหนไม่มีใครสนใจ ขอให้มีความเป็นอยู่สูง มีเงินพอที่จะโฉบฉวยตามสถานที่หรู ๆ แพง ๆ คนมันก็มูหัวโหด แล้วยังรู้ว่าไกลชู้คนใหญ่โตก็มีอิทธิพล จะเป็นเมียน้อย เมียน้อยอะไรก็ไม่แปลกออก ดูแต่ชายฉกรรจ์ที่ เค็ดมานอก เรือนหนึ่งสี่จบแกมรัชมสามแห่ ๆ"

¹ สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

พอเป็นเมียน้อยนายพลใหญ่เข้า คนตามหน้าตามหลังเอาใจกันออกเกรงู เมียนาย
รอนนายพันยังยกมือไหวบายผกากรองกอน พวกอาเสี้ยใหญ่เอาใจเสี้ยยิ่งกว่าตัว
คุณหญิงแท้ ๆ เอง บางคนเรียกบายผกากรองว่า คุณหญิงเสี้ยควยซ้ำไป"

"จริงดี... บุคสมัยเปลี่ยนไป ประเพณีและความนิยมของคนในสังคมก็เปลี่ยน
ตามไปเรื่อย ๆ"¹

สำหรับความกึกกั้นของ ม.ล. ศรีฟ้า มหารรรณ เกี่ยวกับปัญหาเด็กวัยรุ่นนั้น
ผู้ประพันธ์ได้แสดงไว้อย่างน่าสนใจใน "ช้วนอกนา" ว่า

"ในเมืองไทยยังดี ยังสงบไม่โหดร้ายเหมือนที่บ้านผม พวกคุณส่วนมากก็โตขึ้น
เพราะมีคนเขาขอลไปเลี้ยงดู"

ฤทัยชัคชีนวล "แถมมา ให้ผมโตขึ้นมาอย่างเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์
เด็ก หรือใหญ่ดูขยคนเองตั้งแต่เกิด เสี้ยยังจะดีกว่าเอาไปเลี้ยงแล้วกระที่บที่หลัง"

"หมายความว่าอย่างไร"

"หมายความว่า เขาเอาเราไปเลี้ยงอย่างถูกต้อง อย่างอยากจะแสดงว่าใจบุญ
หรืออย่างชั่วคราวชั่วขณะที่เขาไม่มีลูกยังใจละ" เสี้ยของฤทัยแสดงความจริงซัง
"คนไทยเขาเรียกว่า เลี้ยงสำหรับให้เกิดลูกอีก ฉะนั้น เลี้ยงไปสักหนึ่ง ลูกของเขาเอง
ก็เกิดมา แล้วที่นี้เราก็เป็นหมา"

"แถมมา..." นัยนตาของเตีรื่องมีรอยครุ่นคิด "ก็ยังดีกว่าไม่มีบ้านอยู่ ไม่มี
กิน"

"แต่ที่ว่าไม่มีบ้านอยู่ ไม่มีจะกินยังดีกว่า มันยังไม่เจ็บใจ บุงที่ล้ออาจุไม่เข้าใจ
หรือก เพราะคือไม่เคยถูกใครเลี้ยง ไม่เคยถูกเขารัก แล้วอยู่ ๆ ก็ถูกคาวาไม่
ไซลูก คาวาเราระยา เพราะเขือสายไม้ดี คำถึงแบ. . ."

"นั่นคุณก็เหมือนกับวิมาลา วิมาลาเขาเอาให้ฟังว่า พอแม่ที่เลี้ยงดูเขามามีลูก
ควยกัน แล้วเลยเกลียดเขา" เตีรื่องพยักหน้าไปยังเด็กสาว ซึ่งนอนตะแคงหลับ
อูริมฝ้าผนัง

"อะไร ๆ ที่มันเกิดขึ้นกับชีวิตเรา คนเหตุเพราะเรามันเกิดมาโดยไม่มีคนเขา

¹ ศรีฟ้า ลดาวัลย์, ไกรกานท์ (พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2514),

ทองกรทั้งนั้นแหละ จริงไหม คอลลิ¹

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มองปัญหาต่าง ๆ ทุกแง่ทุกมุมโดยละเอียดลึกซึ้ง
ตั้งนั้นผลงานที่ปรากฏออกมาจึงสามารถเป็นแนวทางใหญ่อันเกิดความคิดเห็น และนำ
ไปปฏิบัติได้ ตัวอย่างเช่น ใน "ช่องที่ไม่ว่าง" แม่สอนลูกสาวถึงเรื่องการแต่งงานว่า

"... เพราะทั้งสองราย แรกจะต้องไปปรับปรุงตัวเองให้เข้ากันกับเขา เข้ากับ
สิ่งแวดล้อม ตลอดจนสังคมและภาระงานของเขา มันเป็นเรื่องธรรมดา ผู้หญิง... หาก
อยู่ในฐานะคอยกวาดผู้ชาย แต่งงานแล้วก็ต้องถูกดึงให้เหวี่ยงเข้ามา อยู่ใน
สังคมของเขา ชาวบ้านธรรมดา ก็จะกลายเป็นคุณหญิงคุณนาย คนสามัญก็อาจเป็น
เจ้าหญิง เป็นอะไรต่ออะไรได้ทั้งนั้น การแต่งงานยังมีความหมายอยู่มากสำหรับ
ผู้หญิงบางคน ยังคงมีผู้หญิงที่ฝันถึงบุญวาสนา อยุ่ขงจีนเคอเรลลา แม่จะอยู่ในยุค
นี้ สมัยนี้ เพราะความจริงมันยังปรากฏให้เห็นอยู่ในทุกสังคม ของหลายประเทศ
ในโลก"

นายน ๆ ฝรั่งอุบลจะพูดอย่างยืดยาว และด้วยคำอันพันโลกทันสมัย

หลอนกล่าวต่อไปว่า

"สำหรับผู้หญิงอื่น การทำตัว หรือพยายามทำตัวหรือถึงขั้นการตะเกียกตะกายให้
พลอยเข้ากับโลกกับสิ่งแวดล้อมของผู้ชาย อาจไม่ใช่เรื่องยากนัก บางคนอาจพอใจ
และหุ่ดงล้มตัวเหมือนตัวถั่วก้าเน็ด และคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมที่เหิงเขาไปพบเอา
ควยซ่า... แต่สำหรับแก... ยายสี่..."

มารดาหยุด เว้นจังหวะนิดหน่อย

"แมกสู้ว่า แกจะทำไมไคงาย ๆ นึก ไม่ใช่เพราะแกทำไม่ได้... แม่บอกตรง ๆ
การแต่งงานแมว่าในสมัยนี้จะกอนขวางถือกันว่าเป็นการเสี่ยงเหมือนเล่นการพนัน
แกแมกก็ไม่อยากเห็นลูกผิดหวัง... ความผิดหวังมันเปลี่ยนคนใด ไค้เฉพะะนิสัย
ใจกอ แมเคยเห็นผู้หญิงที่เคยผิดหวังเพราะการแต่งงาน กลายเป็นคนเจ้าอารมณ์
รุนแรง ใจคำ บางทีก็เลอะเทอะไปเลย"²

¹ ศรีฟ้า, ช้วนอกนา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง,
2516), 2: 277.

² ศรีฟ้า, "ช่องที่ไม่ว่าง," กุลสตรี 8 (สิงหาคม 2521) : 16 - 17.

ส่วนที่ชายกลับมีทัศนคติต่อการแต่งงานว่า

"เรื่องของคุณง ยายสี่...จะแต่งงานด้วยความรัก หรือความเหมาะสม คิดเอาเอง ที่ไม่พูดถึงความถูกต้อง เพราะในยุคปัจจุบันความถูกต้องแบบคู่อกฟ้า คอก ดุลา ความมันเป็นการถูกต้องอยู่ฝ่ายหนึ่งเกินไป ควรจะเลิกพูดถึงความถูกต้อง ชนิดมีของวางของความเป็นคนโคอย่างเด็ดขาดแล้วในยุคนี้"¹

ในคำสัมภาษณ์ของสังคมปัจจุบัน ม.ล. ศรีฟ้า มหารธรรม ได้กล่าวเป็นเชิงเสียดสีสังคม ใน "พรหมไม่ได้ลิขิต" ว่า

"จริงซี้ะ...สำหรับสมัยนี้ ไอ้การเป็นเศรษฐีมีเงินนี้ ดูเหมือนจะสำคัญยิ่งกว่าอะไรทั้งนั้น...รูปหล่อ...มีวิชาความรู้ท่วมหัว จนแม่เป็นนักการเมืองซื้อสัตย์ก็ยังสู้เงินไม่ได้อ เพราะเงินซื้อโคทุกอย่าง"

ภูวดลหัวเราะเบา ๆ

"เพราะงั้น ไม่ว่าใครพอมีโอกาที่จะกุมโคโย ใครจะงอไม่กอบโคโยเอาไว้ ?" เขายักไหล่หน่อย ๆ พุคช้าในวลีแรก ๆ "เพราะงั้น สังคมของเรา มันถึงโคมี แทนท้าวชาติที่ฉลาด ไบยอมโง่เสียดเป็นส่วนมาก..."

เขาชะล่อออกไป มองคุณนายยิ้ม ๆ นัยน์ตามีแววอนตาของแกทเดียว แล้วก็แกนหัวเราะเบา ๆ อีกครั้งหนึ่ง
"ไซ...รวมทั้งผุควย "

ภูวดลยักไหล่เล็กน้อย

"เพราะผมโคมทุเรียนมาแล้ว เมือยังเป็นนายภูวดล มีวิชาความรู้ท่วมหัวถึงขั้นมหาบัณฑิต แต่ไม่มีเฮนมีสาย ไม่มีเงินหนุน กลับไปทำปริญญาเอก ทั้งเรียนทั้งทำ งาน กลับมาก็ยังเป็นแก่นายภูวดลกระจอก จนกระทั่ง...ไซ...ถาผมไม่หันเขา มาเกาะนักการเมือง ปานนี้บานก็คงจะยังตองเขาเขาอยู่..."²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

² ศรีฟ้า ดคารวัลย์, "พรหมไม่ได้ลิขิต," กุลสตรี 8 (พฤษภาคม 2521) :

นวนิยายบางเรื่องของ ม.ล.ศรีฟ้า มหารวรรณ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการแพทย์ ไว้อย่างน่าฟังว่า

"พวกหมอกับพยาบาลที่ไม่ยอมกลับเมืองไทย สบครใจทำงานอยู่ทางโน้นเลย ดูเหมือนจะถูกเบลมอยู่มากนะคุณ แต่ก็...นั่นแหละ สัญชาตญาณของมนุษย์ ที่ไหนสบายกว่า ทั้งสบายใจสบายกาย ก็ต้องอยากอยู่ที่นั่น หมอนิพิชไปแล้วก็กรุงเอลง"

"สำหรับหมอนิพิช คิฉินไม่ทราบว่าจะมีความคิดอย่างไร ตอนที่ไปอยู่ทางโน้นแล้ว แต่เงาของพูนทูนก็กั้นตาเอาไว้เต็มที"

"เงินไม่กินแสน อยู่ทางโน้นหาเสียพักเดียวก็กินทุนได้"

หมอพยพผู้คนที่เล่นที่จริง ทว่าเสียงของการระเकेจจริงจึงกว่า เมื่อตอบเขาว่า "คิฉินเห็นจะไม่ยอมให้หมอนิพิชทำอย่างนั้น การโคทุนแล้วไซ้ทุนคืน... สำหรับคิฉินเห็นว่าเป็นการเห็นแก่ตัว และหลอกเงาของพูนทูนอย่างน่าละอาย คือหลอกเพียงเพื่อให้โคไปเรียนก่อน เงาของพูนทูนยอมมีความมุ่งหมายในการให้ทุน การให้ทุนไม่ใช่การให้ทุนเงินนี่คะ"

"นี่คุณตั้งใจจะเห็นผมผควยหรือเปล่า นี่คุณการะเकेจ ?"

หมอพยพถามยิ้ม ๆ การะเकेจยิบบาง ทว่ายิ้มของหลอนขริ้ม

"คิฉินหมายถึงถึงความรู้สึกของคิฉิน... แล้วก็หมายถึงทั่ว ๆ ไป ไม่ได้นึกถึงคุณหมอคอกคะ... แถว่า... ถ้าคิฉินเป็นคุณหมอ คิฉินก็คงไม่คิดจะกลับไปอเมริกาอีก"

"เพราะอะไร ? ... อุกุมคติหรือคุณ ?"

เสียงของหมอพยพ หลอนข้างเขาะ

การะเकेจตอบเรียบ ๆ ว่า

"คงไม่สูงถึงขนาดนั้นคอกคะ เพียงแต่คิดง่าย ๆ ว่า คิฉินเป็นคนไทย คนไทยอื่น ทว่าไมเขาถึงอยู่กันโคในแดนดินไทย ทั้ง ๆ ที่บางคนไม่โคสบายไปกว่าเราควยซ้ำ เราเองอาจจะวูไปแล้ว... ก็นับว่าสบายพอตัวอยู่ ยังจะคิดรนไปหาความสบาย ความสะดวกในแดนดินของคนอื่นไปถึงไหน ? ถ้ามั่นขมขึ้นกับแกน พลเมืองลนุประเทศเหมือนเมืองจีนก็ไปอย่าง... แกน... ขนขมขึ้นกับแกนจริง ๆ กลับอยโค พวกที่คิดรนลนุพวกบัญญัติชนของบานเมือง อยู่สบาย ๆ กันแล้วเกือบจะทั้งนั้น... คิฉินไม่เห็นเขาเรื่อง "1

¹ ศรีฟ้า ลดาวัลย์, "เครื่องแบบสีขาว," กุลสตรี 5 (กันยายน 2517):26.

และอีกตอนหนึ่งที่ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการแพทย์ว่า

"...ถ้าว่าถึงเงินเคื่อนละก็ เกศยอมรับว่า มันเป็นสิ่งสำคัญ หมิ่นหนักกับสามพันกว่า ใคร ๆ ก็ต้องยืมค้ำทางหมิ่นหนัก แต่หมอเห็นจะล้มไปแล้วว้า ในสัญญาการให้ทุน เขาระบุเอาไวว้า หมอต้องกลับมารักษา เขากันเอาไวก็เพราะเกรงเรื่องงูนี้ เพราะหมอนั้นอเมริกาฉัน เขาคงเห็นมาแล้วว้า มีหมอนทางวิชาการและคุณความดี จุนกระทั่งขาดแคลนหมอรักษา ความเห่ๆที่ว่านี้มีชื่อเสียงและมีหนทางก้าวหน้ากว่ากัน... สำหรับเกศนั้น เกศยอมรับว่า การค้นคว้าทางคานวิชาการมันก็มีประโยชน์มากกว่า แต่ประเทศคอยพัฒนาอย่างเรา ยังต้องการหมอรักษา มากกว่าทางคานคนควาและวิชาการ ยังต้องการคน "ทำ" มากกว่านักวิชาการ..."¹

ทัศนคติของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ดังกล่าวข้างต้นทุกเรื่องนับว่ามีเหตุมีผล นำไปปฏิบัติเป็นอย่างไร มีผู้อ่านหลายรายเห็นด้วยกับข้อเขียนเหล่านี้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ในบางเรื่อง ผลงานบางชิ้นมีผลต่อสังคมอย่างกว้างขวาง เช่น ข่าวนอกนา เกิดแล้วเป็นคน ทำให้สังคมเห็นอกเห็นใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับความอยู่ยิวธรรมจากสังคม ดังนั้นผลงานของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ จึงนับว่าเป็นผลงานเชิงสร้างสรรค์สังคมอย่างแท้จริง

ครอบครัว

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ สมรสเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2504 กับ นายบุญทัศน์ มหาวรรณ นักธุรกิจ และมีบุตรธิดารวม 3 คน คนแรกถึงแก่กรรมตั้งแต่อายุได้ 2 สัปดาห์ คนที่ 2 คือ เด็กหญิงศุภยา มหาวรรณ ปัจจุบันอายุ 15 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ คนที่ 3 คือ เด็กชาย ศาสร์ดี มหาวรรณ ปัจจุบันอายุ 13 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน

¹ ศรีฟ้า ลดาวัลย์, "เครื่องแบบสีขาว," กุลสตรี 5 (พฤษภาคม 2518) :

กรุงเทพคริสเตียน

ชีวิตในครอบครัวของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ยกให้สามีเป็นผู้นำของครอบครัว เป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ ๆ ทั้ง 2 ฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และอบรมเลี้ยงดูลูกทั้งสองเป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้ลูกได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ และยังจัดหาครูมาสอนพิเศษให้ในวิชาที่อ่อน เนื่องจาก ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ตระหนักว่าตนเองไม่มีหลักแน่นอนในการศึกษา และไม่มีผู้แนะแนวทางการศึกษาให้ จึงทำให้ได้รับการศึกษาไม่ตรงกับความถนัดและความสนใจ ดังนั้นจึงต้องการให้ลูกได้รับการศึกษาเป็นอย่างดี และเปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความต้องการของลูกทั้งสองคน¹

งานอดิเรก

มีอย่างเดียวกันคือ อ่านหนังสือ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ อ่านหนังสือเก่งตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยหม่อมย่า คือ หม่อมหลวง ดุจดาวลัย มีห้องสมุดส่วนตัว และใช้ให้ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ อ่านหนังสือวรรณคดีให้ฟังอยู่เสมอ จน ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ คิดหนังสือ และมีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันก็ยังอ่านหนังสืออยู่เป็นประจำ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือประเภทสารคดี ศาสนา ปรัชญา และประวัติศาสตร์ นักเขียนที่นิยมเป็นพิเศษ คือ มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ในปัจจุบัน

ที่อยู่ปัจจุบันของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ และครอบครัว คือ 37/1 ซอยพิกุล ถนนสาทรใต้ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

รายได้จากการเขียนนวนิยาย ส่งไปยังนิตยสารต่าง ๆ ทั้งรายสัปดาห์และรายักษ์ ใ้เดือนละ 1,000.- บาท เฉลี่ยแล้วจะมีรายได้เดือนละประมาณ 12,000.- บาท เมื่อนวนิยายได้รับการรวมพิมพ์เป็นเล่ม จะได้อีกเรื่อง เรื่องละประมาณ 40,000.- บาท และถ้านำไปจัดทำภาพยนตร์ จะได้อีกลิขสิทธิ์อีกเรื่องละประมาณ 25,000 -

¹สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

30,000.- บาท

โดยปกติ ม.ล.ศรีฟ้า มหารวรรณ ใช้ชีวิตอยู่ในบ้านเป็นส่วนใหญ่ เวลาที่ใช้ในการเขียนหนังสือ มักจะอยู่ในช่วงระยะเวลา 10.00 - 15.00 น. วันเสาร์และวันอาทิตย์ไม่ได้เขียนหนังสือ เพราะถือว่าเป็นวันหยุดพักผ่อนอยู่กับครอบครัว ปัจจุบัน ม.ล.ศรีฟ้า มหารวรรณ อายุ 49 ปี¹

ผลงานของ ม.ล.ศรีฟ้า มหารวรรณ ซึ่งกำลังตีพิมพ์เป็นตอน ๆ ในนิตยสารต่าง ๆ ในช่วงต้นปี พ.ศ.2522 มีดังนี้

1. สตรีสารรายสัปดาห์ เรื่อง หัวใจดวงน้อย ใช้นามปากกา "สีฟ้า"
2. กุลสตรีรายบักษ์ เรื่อง เกรซซีนี และ ของที่ไม่วาง ใช้นามปากกา "จุลลดา ภักดิ์ภูมินทร์" และ "สีฟ้า" ตามลำดับ
3. สกุลไทยรายสัปดาห์ เรื่อง เปลือก ใช้นามปากกา "สีฟ้า"

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีฟ้า มหารวรรณ, 27 มกราคม 2521.